

פשיגרסקי משה

0014090

בן אברהם

נולד ב- 1918

התגייס לצה"ל ב- 1948

שרת בגוזוד 24 חטיבת כרמליה

נפל ב- ג' סיון תש"ח 10.6.1948

במערכות על סג'ירה.

פשיירטקי משה

בן אברהם. נולד בשנת 1918 בפולין. ובשנת 1935, בגיל 17, עלה לארץ. בוגר בית-ספר עממי בחוץ-ארץ, בעל גוף מפותח ושרירים חזקים. עבד בארץ כפועל-בנין, בעיקר כטפסן. התענין בשחיה, העיקרית הייתה בספורט. הצעיר בשחיה, באגרופנות וביחוד ברכיבה על אופניים. זכה בכמה פרסים בינלאומיים, אף שאף יצא את הארץ ולהתמסר כולם לספורט הבינלאומי. בغالל נטיותיו הספורטיביות לא הצטרף בזמנו ל„הגנה“, אף לא התערחה בארץ. ואולם עם התגייסותו לצה"ל נעשה לוחם מתוך הכרה. תוכנותיו הספורטיביות עמדו לו להיות חיל טוב, והאידיאל הכליל-אנושי שלו — שחרור העמים המודוכאים באשר הם — היה לאחד עם האידיאל הלאומי של שחרור המולדת.

נפל בקרב על טג'רה ביום 10.6.1948. נקבר בעפולה ב-14.6.1948.

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של החטיבה גולמי במלחמת העצמאות היה מנוגן ורבי-פנים. הוא מאפיין את "דוח תש"ח" בארץ-ישראל של אותן הימים. מיסדי החטיבה, ראשוני לומדים ומפקדים, היו אנשי ההתיישבות, עובדי אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרכבי הנילול והעמקים, ובתוכם שומר מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיה רבים ואך עלומים-חדשים. אנשי נח"ל ומח"ל. ראוי לציין כי בימי תש"ח היו בחטיבה גולני בחורות רבות, אשר שירותו בכל היחידות בתפקידים שונים, ובנותיהן פועלו קשריות או חובשות קרובות. כבר במלחמת העצמאות הייתה החטיבה גולני כור היתוך לידיה הארץ זלבני העליונות השוננת.

בסיכום המבוא שכתב נחום גולן בספר "אלון ושללה" נאמר: "...צמחיון בנף הגלילי ובמושורי העמקים, ובמורחבי הנגב הרגbam נגקים - התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגיל היא שנותה לחטיבת צבונה וחותמה המಯוד, וממנה ספינה את ערוכה, כי על כן הייתה החטיבה כפרית ונאמנה לערבים. שינקה הבושית היישובת אלה ציינו אותה-תכוונו של עובדי האדמה וושב-הכפר: עקשנות, צמחות למשימה, שורשיות ושקט..."

באמון ובשיגרה

ארוכה, עקובה מדם וקשה, היא "דרך הקרבנות של החטיבה"; עורות אטריך-קרב, מאות פעולות ומבצעים ואלף ומאה חללים; הם עודות נאמנה ומכאייה למסורת הקרב, להיסטוריה הצבאית, לפעלות המבצעית... ויחד עם זאת, רבים וטובים מבין רבבות שורותם הסדר, כלוחמים הזוכרים בנוסטלגיה ובאהבה את תקופת שרוטם הסדר, ומפקדים, לא התנסו בקרב, לא ידעו מלחמה! כל תקופת שרוטם הייתה ב"אמון ובשוגרה". לאלו שבسبب שניתי קבוע היו "עלים לקרו" "ירודים לאמון", יוצאים ל"רגילה" ל"נופש" ול"תעסוקה"; לאלו שלא נטו חלק בקרב, וגם לא עברו את הגבול באיזו חדרה או פשיטה, לא פגעו באויב, וגם לא חילצו חבר פצוע תחת אש, וגם לא קיבלו צל"ש וכל שרוטם הצבאי היה מבט"ש לבט"ש, לכל אלו, הפרק הוא מוקדש...

רק תשאל, ותראה איך הם זוכרים, ואין מה משנה אם שרתו בחטיבה בשנות החמשים או בשנות השמונים; בימי תש"ח, "קדש", ששת הימים או יום היכיפורים; במלחמת ההשתה ובמרדרפים, במבצע ליטאנו או של"ג במלחמות לבנון או ב"שטוחים"; אם תשאל ותבקש הם יספרו בהתלהבות ובשםן געגועים על אותם הימים; על סיור-בוקר, וה"סיור האלים", על התצפית והמאורב, על נוטר-הלילה ושגרת המוצב... ויעלו על נס את החברות והאהוה, ותחושת ההשתיקות והגאויה, בפלוגה, בגדור, בଘטיבה!

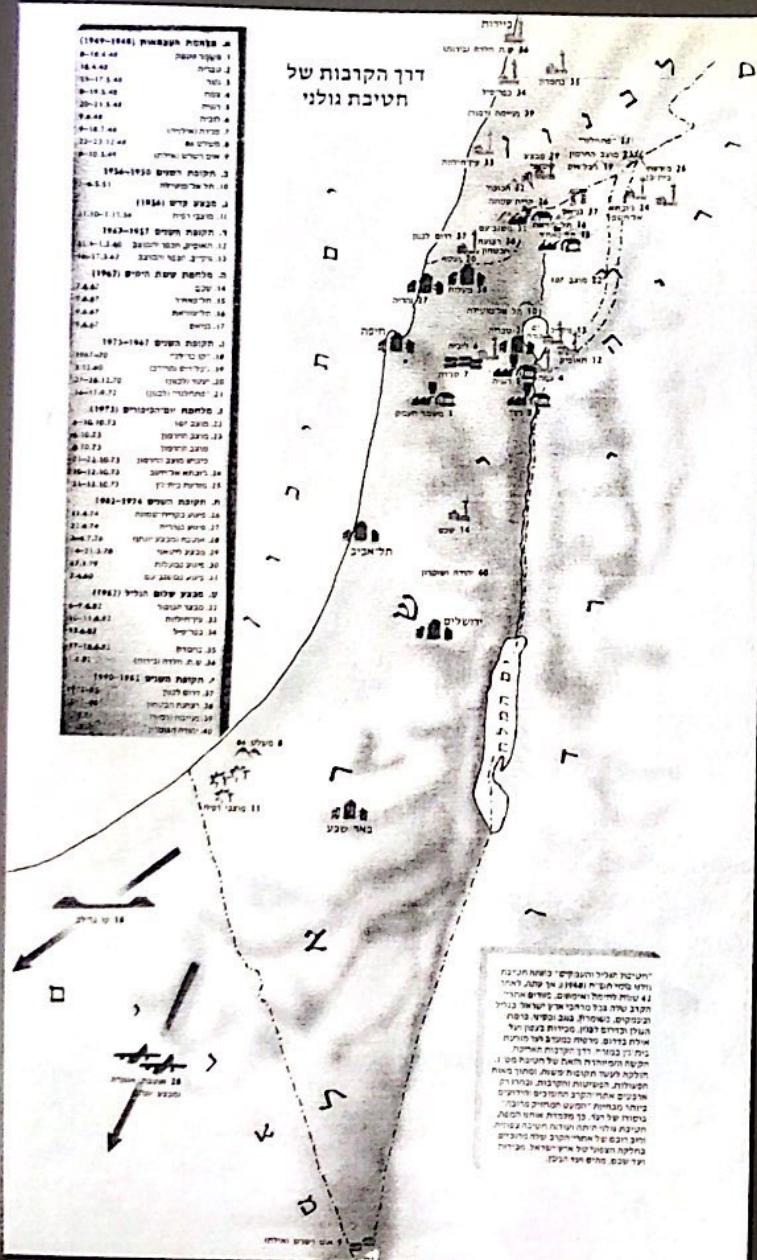
הם זוכרים היטב, כל דורות הלוחמים, את המ"פ המ"מ הסמל והרס"ר, את "המאהל" והשמירות, ההמחנה וה"শמונאות", את הכוונות ואת ה"הקפות" את המסדרים וה"יציאות"... כולם לקחו עםם עם כל הזכונות את ה"קייטבק" הפ"ל והתד"ל, شك-שיינה מדימס ודרגות, אפור-מנגן, שישב, קסדה ואינ-ספרחו חוויות... על כן ראוי לספר על אותם אלף לוחמים, שלא חתכו ויעה וככל מאמין, וחזרו רטובים, מריצת-יללה, ממשע ממטוות, מעשרות אימונים; אימון "יבש" ו"רטוב", אימון-הפרט, ואימון החטיבה; אימונים בהגנה, בהתקפה, בהבקעה ובכל צורות הליחימה; ביעד-مبוצר, בשטח בניי, במדבר ובחדר... אימון בנגב, בגליל או ברמה, אימון בשת"פ עם שריון, תותחים או עם הנדסה... מעבר שדות-מוקשים ולחימה בתעלות, לחימה בצוות-קטן, בחוליה ועם כל הפלוגה... עם חגור-יקל, מימה ורימונים, או עם חגור מלא, "חגור פילים", וקפל"ז. עם שכפ"ץ ו"פואצים" ומחסניות מלאות, "נوتבים"... עם נשק איישי; "עוזי", "סטן" "צ'בי", "אפ-אן" ו"ג'לי", עם מגל"ד, ומק"ב, "בזקה" ומא"ג, עם מרגמה... ועם כל שאר אמצעי-הליחימה... כי להיות ב"גולני" פרשו להתאמן עם כל הנשמה, ולשאת בגואה את ה"כומת החומה"...

ל להיות ב"גולני" פרשו להיות נג או טבח או פקידה, בסירתה ב"עורב" בפלוגת-הקשר, פלוגת ההנדסה, או ב"מפקדה"; להיות ב"גולני" פרשו להיות חובש, אפסנא, ש.ג. או קשר, להפעיל אל"ח מתוחכם ולבושים "עבדות רס"ר"... להיות בגולני פרשו לדוץ כמו מטויף, עם חגור-מלא וכובע פלאה, ב"יום ספורט", או במשמעות, ל"הכרת התגור" ו/או ל"קבלת הכומתה"... להיות בגולני פרשו גם לעמוד דום "כמו חיל", כמו קצין כמו לוות בכל המסדרים, ב"מסדר בוקר" וב"מסדר השכמה", במסדר-המפקד, ובמסדר יツיאה; טקס ההשבעה, וטקס קבלת הכומתה, טקס סיום קורס מכ"ם או קצינים, ומסדר-יסום של תקופת האימונים, וטקס זכרון שניתי לכל החללים... להיות ב"גולני" וואנו חוויה, חוותה אמיתית של "אמון ושוגרה"...

חיל בתש"ח

מפתח אטרוי הקרכבות של חטטיבת גולני

רקע לקרב

אל : נולני
מאת : דודו

— — — ביום שני, 11.6.48, בשעה 09.15 נתגלתה חנעה מכוניות רבות הבואות מצד עילפון ומד נזרת. המכוניות (4-5 עשרות) הגיעו לקרבת המסכהן וכן עד טורען. מאות ערבים ירדו מהן והחלו לנוע במקביל לכיבויו לבירוח סגירה האזוניות. לפקודתי נמצא בכל האIOR 8 מחלקות לא שלימות. הוזעתי את כל הכוחות הרובאים אל ה"חוות". פקודות-כוננות נשלה למטה האIOR ולשלטיהם. בשעה 09.30 יצא מהלקה מתגברת "כרמליה" לתפוס את משלט מס' 3, הוא "גבעת-טורען".

האיבר התחילה להתקדם לעבר הגבעות הצפוניות בחיפוי של אש מרגמות ותותחים המריעים את המשלטים התפוסים עליידי אנשי, מחלקה " הכרמליה" נפגשה עם האויב על המשלט שהוא הזורכה להזוויק. על הגבעה ניטש קרב קצר בטוח של 100 מ'. שלאחריו נסוגו שני הכוחות, כל אחד לעברו. כעבור דקות מספר תפס האויב את המשלט מחדש בכוח מוגבר משלט מס' 4 — באופף שבין "גבעת-טורען" למדרון המשלט-המעדני (משלט מס' 5), שהזוויק ע"י מחלקה הי"ש-גנתה, הודיע על אויב הנמצא בטוח 500 מ' מערב לו. מיד נשלה למשלט זה מוגמה רובייה בת 2. מכונית-ירידת שנמצאה במשלט הצפוני (משלט מס' 1) הועברה מיד להזוויק והחללה לפסת באש את "גבעת-טורען" שנתקפה ע"י האויב אף מרגעת " 3 התחלה בהפגנות המשלט ההוא.

לחץ על המשלטים הלך וגבר. המחלקה השנייה מס' "כרמליה" נמצאה במודד הצפוני של "משלט-המשטרה" (משלט מס' 2) וניסתה לחסום ממנה באש את תנועת האויב על הכביש. המחלקה נמצאה בשדה-אש פתוח לאויב בשלושה עברים ולא יכולת, על-כן, לסגת ולהתפס עדות נוחות יותר להתגוננות. אבידותיה של מחלקה זו רבו מרגע לרגע. 2 כיתות מאנשי "ברק" נשלחו לעורמתם. אלא שלא יכלו להתקדם למשלט-המשטרה מחמת אש האויב, והתכו לסתנה בחזרה. משראו ואת אנשי המשלט, החלו לסגת גם הם, אך באיסדר ובחוסר-זיהירות (מפקד-המחלקה ושני המ"כים נפצעו עוד קודם לכן). וכתוואת מכך נפצעו אנשיים נוספים מהם. המחלקה שהגיעה באוכף" (משלט מס' 4) נלחצה ע"י האויב שעליה ממורה ותפס עוד קודם את "גבעת-טורען", וע"י כוח שתקוף ממערבה — מן השביל המוליך לסגירה מכיוון טורען. המחלקה החלה לסגת. לאחר שערכו מלחמה נחרגת וכמה נפצעו (ביניהם שני מ"כים). 15 דקות אח"כ נסוגה גם מחלקה "דרור", שהחזיקה במדרון של המשלט המערבי (משלט מס' 5), לא ניתן לרכז את הנסוגים: אירעו בתוכם מקרים רבים ורוחה האנשיים ירדה כמעט לחולותין, וברובם התפזרו בין בתיהםושבה. מכונות-הירידה המשיכו לרתק את גבעת-טורען ולאחר הנסיגה מן האוכף והמדרון שבקרבתו, גם את המשלטים ש丑בנו, ועצרו את האויב מלhmaשי ולחתקדם. בשעה מאוחרת יותר נעזב גם המשלט המערבי (משלט מס' 6), והואויב החל להסתנן אל בין שתי סגירות הערבית. המערך המערבי, המגן על המושבה, התבפס מזמן זה על ה"חוות", והזוויק ע"י הנסוגים שלא נפל בrhoומם.

אחריה-הצהרים פרצו 5 משוריני-אויב ו-3 חולמים לאורך הכביש הראשי והחלו לתקדם מזורחה למושבה. 2 פיאטלים שהגיעו בתגבורת, שהוכנסה למושבה במשוריינים עוד קודם לכך, נשלחוקדם את השritten המתקרב. בקבוקים-מולוטוב חולקו בין אנשי העמדות הקרובות לכיבוי. אלא שלכל פועלה לא הגיעו, כיון ששוריוני-האויב לא ניסו מכך להתקדם עוד ובשעה מאוחרת אף נסוגו.

פינוי הפצועים מן המושבה נעשה בעורת משוריינים. שפרצו את דרכם משער המושבה, כש הם נצלפים באש שוריוני האויב הניתכת עליהם מסיראת-אל-עג'ל, השלוחה

הגדות-ימודבית של רכס-ילוביה, בדרכם חורו הביאו המשוריננס תגבורת קטנה באגשים וכן כלי נשק מוצפים. שנלקטו ממוקמות שונות, ותוספת התהמזהת מוכנני-יריה נספהה שהגיעה עם התגבורות, החליפה מיד את "השורצלה" שהותה מוצבת בחותם שטאפיקה מלפיעול עוד מוקדם לכך. בחת-התגבורות הוזבה בפתחה המערבי של הרכסבה, בין הויתים שבקרבת בית-הספר, על-מנת שתהסום את תנעת-האויב המונפה לתקדם מעבר סירה הערבית. 2. ביותה מרובת "דרורי" שנמצאה במושבה, הוצבו בין המسلطן האפני (משלט מס' 1) ובין החותם, כדי לסתום פירצה שבמערך הצפוני.

חללה הפוגה קלה בהפגנות-האויב משעה שיחידותיו הרגלוות. תפסו את המسلطים הנושאים, ולאגריה תלול ואויב לטוח שוב את מרגמותיו ותווחחו להרעיס את ורשהמה וביחוד את החותם. אחד הפוגנים חזר דרך חלון תחנת העורקה-הארטונה שנמצאה באחד מבתי-המושבה: הרופא-החברתי ד"ר ישעיהו מורהיס. שטייף אותה שעה בפצזים נהרג, ואחרים נפצעו בקרבותו. תוך כ"ד אוטרו עמדות מרגמות האויב מאחוריו המדרון הצפוני של "גבעת-טורען", ומיד כוונה לשם אש-מרגמות ומכוונות-יריה. — פוללה ששיתקה לפמן מה הפגנות מרגמותיו של האויב. בינו-תים החלו קבוצות-אויב קפנות להסתנן מסביבה הערבית לעבר המسلطן-הדורמי (משלט מס' 7). מגינוי-המשלט נינוו להם לתקרכב עד סוף קרוב והתחפה קרב-ירימונין, שאחריו חזר האויב ונסוג לכפר.

מאוחרת שעה פסקה פעילות כוחות הרגלים של האויב, על אף נסיגתם של סוחותינו. נראה היה כי גרמו לאויב אבדות כבדות, ואף הוא הגע לאפסית-יכוחות. ואלו קצבי ההרעות וההפגנות גבר ותלך. כתזאה מכך נפצעו חוטי-הטלפון בין המسلطים למטה והקשר נזנח. פנו אחד פגע בעמדות הרכיטה, שהיתה מוצבת בקרבת בנין בית-הספר ו-3 בהרים נפצעו. המسلطים הוחזקו בכוחות דיליליים בלבד. תנגורות נספהה לא הגיעה — ואת האנשים. שנסנו אל המושבה פנימית, אי-אפשר היה לרוץ. בקשי תוצאה, עםليلת מהלקה נספהה כדי להחליף את הייחידה המוחיקה במسلط הצפוני.

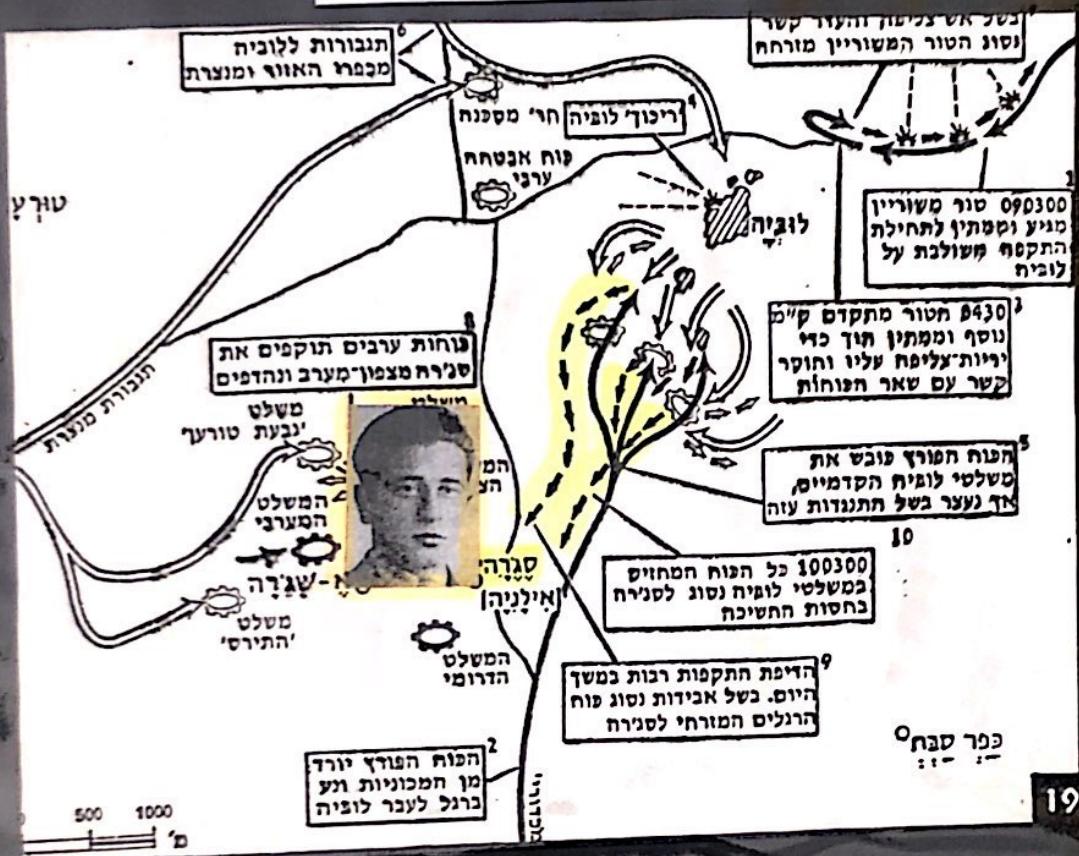
בלילה חזות הקשר הטלפוני עם המسلطים. הפטזעים הובלו לכדרוי ומשם לבית-החולים בעפלה. רבים מן הנפגעים היו מקלענים. — ועליכן אומנו בלילה להוחמים אתרים לתפקיד זה, אספקה והוועלה למسلطים. ואנשי המזובחים אורגנו להגנה-היקפית. לאחר מכן פחחנו בהרעתה מרגמות על משלטי-האויבים, ואחריה יצא פטרול לסיר את שטח-ההפקר הצפוני ומצא שם את משלטי האויב ריקים. עם שחר נשלחו משודין לאסוף את ההרוגים מדרך-הנגסה שליד "גבעת-טורען".

שעת הבוקר הראשונית של השבת, 12.6.48, היו שקטות. סברנו שסואיב החליט לכבר את הפקודה להפסיקת-האש; אלא שבעה חפס האויב שוב את "גבעת-טורען" ולא הניח לאנשיו לאסוף את ההרוגים מן השטח. בשעה 14.15 פתח האויב בהרעתה מרגמה קלה. עמדת המרגמה אחתרת, ואש מכ"י עלנו ומספר פגוי 3' שתקתת חילופי-יריות קלים נמשכו לסרוגין עד הערב.

בלילה יצאה כיתה מוגברת לסרוק את סירה הערבית, הגינה עד המسلطן המערבי" ומצאתו ריק. הייחידה נאהזה במسلطן. ביום ראשון, 13.6.48, לא נורו כל יריות. אנשי האויב נטו על המسلطים בוגדי, "ה-אלפונגה" נשחררה לפעשת — — —

(המשך)
טקטיקת-הפלישה

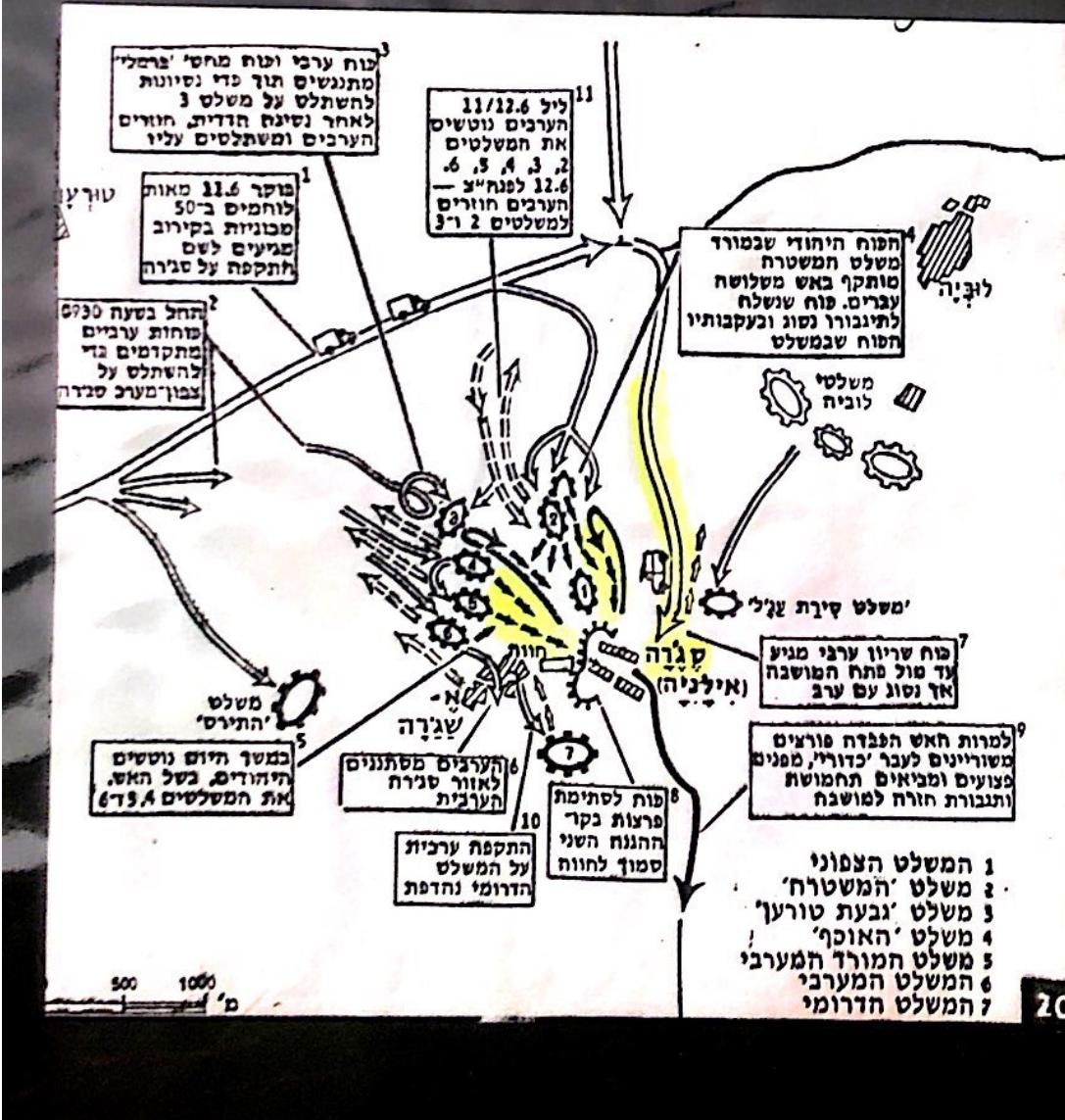
ספר הקרב

ואויב התחל לתקדם לעבר הגבעות הצפוניות בחיפה של אס מרגמות ותותחים המרעישים את המשלטים התפוסים על-ידי אנשי. מחלקה «כהמליה» נפנסה עם האויב על המשלט שאומו הוכרכה להחזיק. על הגבעה ניטש קרב קצר בטוח של 100 מ', שלאחריו נסגוו שני הכוחות, כל אחד לעברו. בעורק דקוט מס' 4 נטש האויב את המשלט החדש בכוח מוגבר משפט מס' 4 — באוקט שבין «גבעת-טורען» למדרו המשלט-המערבי (משלט מס' 5), שהוחזק ע"י מחלקה ח"י-גפטיה, הדועץ על אויב הנמצא בטוח 500 מ' ממערב לו. מיד נשלחה למשלט זה מרגמה רובייה בת"ה, מכונת-יריה. שנמצאה במשלט הצפוני (משלט מס' 1) הועברה מיד ל"חו"ה" והחלה לכטוט באש את «גבעת-טורען» שנטפסה ע"י האויב. אף מרגמת "3 הלחנה בהפגנות המשלט ההויא.

החזק על המושלים הילך וגבר. המחלקה השנייה מ"כדרמי" נמצאה במודד הצפוני של "משלט-המשטרת" (משלט מס. 2) וניסתה לחסום ממנה באש את תנועת האויב על הכביש. המחלקה נמצאה בשדה אש פתוח לאויב משלוחה עברים ולא יכלה, על כן, לסתות ולהתפס עדמות נוחות יותר להtagוננות. אבידותיה של מחלקה זו ורבו מרגע לרגע. 2 כיתות מאנשי "ברק" נשלחו לעוזרם, אלא שלא יכלו להתקרב למשלט-המשטרת מחמת אש האויב, והחלו לסתות בחזרה. משראו זהה אנשי המשלט, החלו לסתות גם הם, אך באיסדר ובחשדר-זהירות (מפקדי-המחלקה ושני המ"כים נפגעו עוד קודם לכן), וכתוצאה מכך נפגעו אנשי נספחים מהם. המחלקה שהחזיקה ב"אוכף" (משלט מס' 4) נלחצתה ע"י האויב שעליה ממוקה והתפס עוד קודם לכן את גבעת-טורען, וע"י כוח שתקופם ממערכם — מו השביל המוליך לסתירה מכיוון טורען. המחלקה החלה לסתות, לאחר שנים נחרגו מתוכה וכמה נפגעו (בניהם שני מ"כים). 15 דקות אח"כ נסוגה גם מחלקה "דרור", שהחזיקה במדרון של משלט-המערבי (משלט מס' 5). לא ניתן לרכז את הנסוגים: אירעו בתוכם מקרים רבים, ורוח האנשים ירדה כמעט לחולותין, וברובם התפזרו בין בתיה המושבה. מכוונות-הירidea המשיכו לרתוך את גבעת-טורען ולאחר הנסיגת מ"אוכף" והמדרון שבקרבתו, גם את המושלים שעזבונו, ועצרו את האויב מהמשיך ולהתקדם. בשעה מאוחרת יותר נזעב גם המושלט המערבי (משלט מס' 6), והואויב החל להסתנן אל בין בתיה סגידה הערבית, המערך המערבי, ח מגן על המושבה, התבסס מזמו והעל האחו", והוחזק ע"י הנסוגים שלא נפלו ברוחם.

לא ידע היישוב בארץ ולא כלום על עמידה של סג'רה במשר חודשי המלחמה הראשונית. הדי העמידה המפרכת, היוםיות והמשעמת לא נשמע בקצווי הארץ. רק כעת, כשהסג'רה נהפכה למצוות הגליל התיכון, והתיישה את קאואוקגי במידה שלא יכול עוד להתאות ממנה, תמה היישוב על סוד עמידת הגבורה של סג'רה. אבל התהගשות על סג'רה לא החילה בתשיעי לחודש יולי 1948, אלא מהתחלה הקרבנות בגליל התיכון. רשיימה ארוכה של התנשויות, החל מההתקופה על עיון-המל וכלה בכיבוש סג'רה הערבית, נצטברה במשר חודשי המלחמה. אדמת הגליל התיכון הספיקה לספג הרבה דמים של צעירים הגדוד עד אשר בא הנצחון בשעריו סג'רה. כל התחמושיות ברחבי הגליל התיכון נעו על ציר אחד: סג'רה. מה שורע גדור 12 בדמעה, קצר ברינה. קאואוקגי נוגף למרגלות סג'רה, ושערו הגליל התיכון נפתחו לפניו הגדוד. אימת כוחותינו נפלה על הסביבה. התחליו לנהור שליחים מהכפרים הערבים עם דגליים לבנים ומבקשים כניעה. כפר דבורייה נכנע. הכפרים טורען ועין-המל נכנעו. עמק בית נטופה נכנע. וברחו על נפשם אלה שידעו את הגורל המר שמחכה להם. כל מי שיזו גואלה בדם יהודי נס וنمולט אל ערי הצפון.

אם יש חיבה בעולם
הרי שכולה שלך...
אם יש תקווה בעולם
היא ניתנת לך...
אם יש אהבה בעולם
היא מוקדשת לך...
אם יש נצח בעולם
הוא לך - בתקוה...

ת.ג.צ.ב.ה.
פשיגרסקי משה
1918-1948

בגלויה ה-1989. ינואר 1989.

כותבים לזכרו

نے اپنے ساتھیوں کو

→ 3-2 K. → 8N 1912 > 15315, 1873, 1874
1. 1922 1912 > 374 1938.

पर्वत विद्युत विभाग

לדרישת מינה כהן אליה
או נסיך ר' אליאו ווילר
ט"ז אוקטובר 1989

פְּשִׁיגְרֶסְקִי מֹשֶׁה זַיִל

"יְהִי זָכְרוֹ בָּרוֹךְ"

קִוָּאֵלִים סָפְּכָמִים

הַמְּסִינְיָרְבִּים וְהַ

וְהַזְּבָלִים

בְּפִזְבָּקָה וְבְקִזְבָּקָה

הַמְּרֻכְּבִּים וְהַמְּנֻמְנִים

אֲגִינְגִּים

וְגִבְעִים

וְקִדְמִים...